

Bevallen in Laurentius

Binnenkort verblijft u bij ons in het Moeder & Kind Centrum in verband met uw zwangerschap en/of bevalling. Graag informeren wij u (en uw partner) over wat u tijdens uw verblijf kunt verwachten.

Allereerst heten wij u (en uw partner) namens het hele team van harte welkom in ons Moeder & Kind Centrum. Wij handelen vanuit de volgende visie:

Wij zien een bevalling als een unieke gebeurtenis voor het hele gezin.

De lichamelijke, psychische en sociale zorgvraag van de vrouw, de baby en het gezin staat binnen onze visie centraal en is uitgangspunt voor onze zorgverlening.

Door deskundig en zorgvuldig, klantgericht en goed georganiseerd samen te werken wordt de zorg voor zwangeren, het begeleiden van de bevalling en de zorg voor moeder en kind zo optimaal mogelijk gerealiseerd.

Wij ondersteunen u waar u aangeeft dat u dat nodig heeft. Het kan zo zijn dat wij, vanuit onze professionele deskundigheid, een gedeelte van de zorg moeten overnemen. Dit gebeurt altijd in overleg en samenwerking met u. Wij proberen zo veel mogelijk het leefpatroon van thuis te handhaven.

Voor de bevalling

Wanneer u bij ons wordt opgenomen informeert een verpleegkundige u over de dagelijkse gang van zaken in het Moeder & Kind Centrum. Afhankelijk van de reden voor opname maakt de arts in overleg met u afspraken voor onderzoeken, controles en behandelplan.

Dagelijks wordt 's morgens *visite* gelopen door de gynaecoloog. U kunt dan vragen stellen aan de arts over uw opname en zwangerschap. Uiteraard kunt u op elk ander moment met al uw vragen terecht bij de kraamverzorgende, verpleeg- of verloskundige.

Bezoek is de hele dag welkom in overleg met u als (aanstaande) ouders en de verpleging tussen 8:00-20:00 uur. Houdt er in het belang van u en uw kind rekening mee dat u voldoende rust krijgt. Dit om het herstel te bevorderen.

Daar de secretaressepost niet 24 uur bezet is, graag zelf uw bezoek toegang verschaffen tot de afdeling.

Kinderen die zijn opgenomen op onze afdeling hebben vaak een verminderde weerstand, daarom is het niet toegestaan om op bezoek te komen als je ziek bent (denk hierbij aan verkoudheid, waterpokken, koortslip, koorts of een mogelijke besmettelijke ziekte).

Als u op de polikliniek voor de controles komt, informeert de gynaecoloog of verloskundige u op de mogelijkheid voor het maken van een geboorteplan. Hiervoor krijgt u bij 20 weken zwangerschapsduur een formulier aangeboden waarbij enkele punten, die van belang (kunnen) zijn voor u tijdens de bevalling, aan bod komen. De bedoeling is dat u al na kunt denken over hoe voor u tijdens de bevalling de optimale omstandigheden zijn. Wij kunnen ons dan hiervan op de hoogte stellen en in de loop van de bevalling onze zorg hierop afstemmen.

Waarschijnlijk heeft u tijdens de zwangerschap al een keuze gemaakt welke voeding u uw kindje gaat geven.

De keuze van borst- of flesvoeding komt ook op de poli aan bod. De voor- en nadelen worden met u uitvoerig besproken.

Borstvoeding is de meest natuurlijke voeding voor uw baby, flesvoeding is een goed alternatief. Gaat u borstvoeding geven, dan begeleiden wij u zo goed mogelijk voor het welslagen van de borstvoeding. Er is een uitgebreide brochure 'Borstvoeding onze zorg' beschikbaar, die u op de poli uitgereikt krijgt. Op de website van het ziekenhuis vindt u diverse folders over borstvoeding onder het kopje 'verloskunde' en 'lactatiekunde'.

Op www.voedingscentrum.nl vindt u informatie over voeding van de moeder tijdens de borstvoedingsperiode.

Er is een lactatiekundige (zij is gespecialiseerd in borstvoeding) werkzaam in het Moeder & Kind Centrum. Ervaart u problemen bij het geven van borstvoeding, dan kan zij deze samen met u oplossen.

Het Moeder & Kind Centrum van het Laurentius ziekenhuis heeft voor de begeleiding bij borstvoeding het WHO/UNICEF certificaat Zorg voor Borstvoeding gekregen.

Welke voeding u ook kiest, de verpleegkundige of kraamverzorgende begeleiden en ondersteunen u bij het voeden van uw kindje.

Zie ook de folder 'Flesvoeding, een goede alternatieve keuze'.

Op www.voedingscentrum.nl vindt u informatie over het geven van flesvoeding en hoe u een flesje moet klaar maken en kunt bewaren.

De bevalling

Wanneer neemt u contact op met ons?

- als u vruchtwater (vocht) verliest, ook al zijn er nog geen weeën;
- bij uw eerste kindje als er gedurende 1 uur om de 5 minuten weeën komen die ongeveer 1 minuut aanhouden;
- bij uw tweede of volgend kindje als er om de 5 minuten weeën komen;
- bij plotseling bloedverlies of heftige pijn;
- u minder leven voelt. In de folder 'Leven voelen bij zwangerschap' kunt u lezen wat het schoppen van de baby betekent en vindt u enkele tips over hoe u het welbevinden van uw baby kunt checken. Deze folder is te verkrijgen bij de poli gynaecologie of bij uw verloskundige.
- u ongerust bent of andere klachten heeft die nieuw voor u zijn.

Na telefonisch overleg **(0475) 38 23 45** kunt u zich melden bij het Moeder & Kind Centrum (afdeling A1). 's Avonds en 's nachts kunt u alleen via de hoofdingang naar binnen en meldt u zich via de intercom bij de beveiliging.

Wat neemt u mee als u komt bevallen:

- patiëntenpas met de juiste gegevens;
- zwangerschapskaart indien u onder behandeling bent van uw eigen verloskundige;
- nachtkleding of T-shirt;
- ondergoed, ochtendjas;
- toiletartikelen;
- pantoffels of slippers;
- eventueel medicatie;
- foto- of filmcamera / mobiele telefoon;
- voor de baby: kleertjes, mutsje, evt. jasje, omslagdoek, dekentje, Maxi Cosi*
- munt van €2,= voor een rolstoel.

*de Maxi Cosi in de auto laten staan tot ontslag

Bij aankomst in het Moeder & Kind Centrum wordt er een CTG gemaakt zodat de conditie van de baby beoordeeld kan worden. Bovendien krijgen we een indruk over de weeën activiteit. Er wordt een inwendig onderzoek gedaan om te beoordelen of de bevalling al is begonnen.

Als de bevalling op gang is wordt er een *infuus* ingebracht en 2 buisjes bloed afgenomen. Dit gebeurt uit voorzorg. Het infuus wordt na de bevalling zo spoedig mogelijk verwijderd.

Gedurende de bevalling wordt er regelmatig een CTG gemaakt en wordt, als de vliezen gebroken zijn, een draadje (*schedel-electrode*) bij het kindje op het hoofdje geplaatst om een rechtstreekse (continue) registratie van de harttonen te krijgen. Hiermee heeft u meer bewegingsvrijheid om naast het bed te kunnen

staan of zitten en kan tegelijkertijd de hartslag van de baby worden geregistreerd.

De CTG-registratie van uw kindje is zichtbaar op de centrale post op de afdeling en wordt door de medewerkers van de verloskamers continu in de gaten gehouden.

Weeën worden omschreven als een pijnlijke samentrekking van de baarmoeder.

Veel vrouwen ervaren de ontsluitingsweeën (het samentrekken van de baarmoeder die ervoor zorgt dat de baarmoedermond zich opent) als pijnlijk. Dit geldt ook voor de uitdrijvingsweeën, die samen met het persen ervoor zorgen dat het kindje geboren wordt.

De mate waarin vrouwen een bevalling als pijnlijk ervaren is echter zeer verschillend.

Als u behoefte heeft aan *pijnstilling* kan daar, mits het medisch verantwoord is voor u en de baby, gebruik van worden gemaakt.

Pijnstilling kan worden toegediend:

- via een ruggenprik (epiduraal anesthesie). Dit heeft de voorkeur omdat dit het beste werkt.
- via een infuus met medicatie tegen de pijn. Dit kan alleen onder bepaalde omstandigheden.

Meer informatie over pijnbestrijding tijdens de bevalling vindt u in de folder 'Pijnbestrijding tijdens de bevalling'. Deze informatie is verkrijgbaar op de polikliniek gynaecologie of onze website

www.lzr.nl.

Als er geconstateerd wordt dat u volledige ontsluiting heeft en u heeft goede persdrang en het hoofdje van uw baby is ver genoeg ingedaald dan mag u gaan persen. Indien u dat wilt en de conditie van de baby dit toelaat, wordt de baby direct na de geboorte bij u op de buik gelegd. De baby wordt goed afgedroogd en krijgt een mutsje op. De partner mag de navelstreng doorknippen.

Doordat uw baby bij u bloot op de buik ligt (huid- op huidcontact), krijgt u beiden de gelegenheid om kennis te maken. Op deze manier krijgt uw baby de kans om te doen wat hij prettig vindt: kijken, bewegen, rusten en eventueel al zuigen aan de borst. Daarna wordt de baby nagekeken en aangekleed met eigen kleertjes. Ook krijgt het meteen na de geboorte een bandje om de enkel met daarop de naam van de ouders en geboortedatum. Dit bandje draagt uw baby gedurende de hele opname. Patiëntenidentificatie is een belangrijk onderdeel van patiënt- en medicatieveiligheid.

Nadat de moederkoek is geboren en er zo nodig is gehecht, kunt u ongestoord genieten.

Indien u wilt heeft u de gelegenheid om familie en vrienden te bellen.

U krijgt beschuit met muisjes en iets te drinken aangeboden.

Als u borstvoeding gaat geven wordt de baby aangelegd om te zuigen aan de borst. Wanneer de baby flesvoeding krijgt, wordt een flesje aangeboden.

Indien de omstandigheden het toelaten en u zich goed genoeg voelt mag u na de bevalling, onder begeleiding douchen.

De geplande keizersnede

Wanneer u wordt opgenomen voor een geplande keizersnede, de primaire sectio, dan wordt u één dag van tevoren verwacht in het Moeder & Kind Centrum op de afgesproken tijd.

Er wordt een CTG gemaakt en u wordt geïnformeerd over het tijdstip van de keizersnede.

Middels een *fotofolder* krijgt u informatie over de operatie. Aanvullende informatie geven wij graag. Ook is er een folder beschikbaar over de keizersnede via www.nvog.nl.

Vervolgens gaat u naar het bloedpriklab om bloed te laten afnemen.

De nacht voor de keizersnede kunt u gewoon thuis doorbrengen.

- Tot uiterlijk 6 uur voor opname mag u nog vast voedsel eten.
- Tot uiterlijk 2 uur voor opname mag u alleen nog heldere vloeistof drinken (water, spa blauw, appelsap, thee).

De dag van de keizersnede wordt u ruim voor aanvangstijd van de operatie verwacht in het Moeder & Kind Centrum.

Eerst wordt er een CTG gemaakt waarna u wordt voorbereid op de operatie. Vervolgens wordt u naar de operatiekamer gebracht.

Bij een keizersnede onder spinaal anesthesie (ruggenprik) bestaat de mogelijkheid dat uw partner bij de operatie aanwezig is.

Indien gewenst kunnen er door het OK-personeel, met uw toestel, foto's worden gemaakt. Filmen is niet toegestaan.

Na de operatie gaat u naar de recovery. Als de controles goed zijn, wordt u weer teruggebracht naar de kraamafdeling.

Als u dit wilt wordt er een *gentle sectio* gedaan. Dit kan alleen als het om een *geplande keizersnede* gaat! Een verpleegkundige blijft dan bij u vanaf het tijdstip dat u van de afdeling vertrekt totdat u weer terugkomt. Zij blijft op de operatiekamer bij u om ervoor te zorgen dat er tijdens het hechten (als de kinderarts dit goed vindt en uw conditie dit toelaat) huid- op huidcontact plaatsvindt tussen u en uw kindje. Ook gedurende de tijd dat u op de recovery verblijft, blijft zij bij u. Wanneer u borstvoeding gaat geven wordt uw kindje aangelegd. Anders krijgt uw baby het eerste flesje.

Wanneer het *geen geplande keizersnede* betreft, blijft de verpleegkundige wel op de operatiekamer bij u tijdens het hechten voor huid-op huid-contact tussen u en uw kindje. Daarna gaat zij met uw partner en baby terug naar het Moeder & Kind Centrum.

Na de keizersnede *blijft u 2 tot 3 dagen* met uw kindje op de afdeling. Als er geen reden voor u of de baby is om nog te blijven mag u met ontslag.

Om het herstel na een keizersnede te bevorderen krijgt u oefeningen van de fysiotherapeut. Elke dag worden de oefeningen uitgebreid. Oefeningen die u kunt doen na de bevalling worden uitgelegd in de folder 'Oefeningen na de bevalling'. Heeft u deze folder niet ontvangen? Vraag er dan naar.

Meer informatie over de keizersnede kunt u vinden op de website www.nvog.nl of vraag ernaar op de polikliniek of kraamafdeling.

Na de bevalling

Alle kinderen worden na de bevalling op de kamer nagekeken door de verloskundige op zichtbare afwijkingen.

Hoe lang u in het ziekenhuis moet blijven na de bevalling is o.a. afhankelijk van de wijze waarop de bevalling is verlopen.

Er zijn enkele mogelijkheden:

- Poliklinisch: wanneer de bevalling voorspoedig is gegaan en er is geen reden voor u en de baby om te blijven, mag u enkele uren na de bevalling met ontslag.
- Klinisch/kraamsuite: wanneer er voor u en/of de baby een medische indicatie is om langer te blijven op de afdeling. Dit kan als er bijvoorbeeld een kunstverlossing (vacuümextractie = zuignap) heeft plaatsgevonden, er sprake is van meconiumhoudend vruchtwater (de baby heeft in het vruchtwater gepoept), of de vliezen langdurig gebroken waren. Dan komt de kinderarts naar uw kindje kijken. Deze beslist wanneer uw kindje mee naar huis mag.
Als de medische indicatie alleen u betreft dan beslist de gynaecoloog, eventueel met een andere specialist, wanneer u naar huis mag.
- Couveusesuite: Het kan voor komen dat uw kindje om medische redenen behandeld moet worden (b.v. prematuur geboorte, infectie). De neonatologie-/kinderverpleegkundige is verantwoordelijk voor de verpleging en de verzorging van uw baby. De frequentie en geboden zorg zijn afhankelijk van de toestand van uw kindje en gaat 24 uur door.
Voedingstijden en hoeveelheden van voeding gaan in overleg met de kinderarts. Waar mogelijk mag u voeden op vraag.
De kinderarts komt dagelijks langs om de behandeling van uw kind met u te bespreken.
De kraamverzorgende/verpleegkundige van het MKC gedeelte obstetrie is verantwoordelijk voor de zorg voor de moeder, de controles (vloeien, baarmoedercontrole, wondcontrole, temperatuur, bloeddruk, pols) en de medicatie toediening. De gynaecoloog is, ook terwijl u op de couveusesuite verblijft, verantwoordelijk voor u.
- Couveusekamer: Het kan voor komen dat uw kindje om medische redenen op deze kamer verpleegd moet worden. Dit is op indicatie van de kinderarts bijvoorbeeld indien uw kind ademhalingsondersteuning nodig heeft of indien u als moeder naar huis gaat en geen gebruik maakt van rooming-in. De verzorging van de baby gebeurt in overleg met de ouders.

Gebruik smartphones/ laptop/ tablets

Het gebruik hiervan is toegestaan in het Moeder & Kind Centrum mits er geen apparatuur staat binnen 1 meter afstand.

Op de afdeling is een draadloze internetverbinding, hiervoor is geen wachtwoord nodig.

Badge

Toegang tot de suites is mogelijk via een badge. Deze is te verkrijgen bij de secretaresse of verpleegkundige. Er wordt een borg van 10 euro gevraagd.

Ouders van het MKC kindergedeelte kunnen hun parkeerkaart omwisselen voor een gratis uitrijkaartje.

Als u bevallen bent, vindt er een *overdracht* plaats naar de kraamverzorgende of verpleegkundige die voor u gaat zorgen. We werken met patiënttoewijzing. Dit houdt in dat een kraamverzorgende of verpleegkundige gedurende haar dienst de zorg voor een aantal patiënten heeft. Bij haar kunt u met al uw vragen terecht. Zij helpt u bij de verzorging van uzelf en uw baby en bij het voeden van uw baby. Ze zal u zoveel mogelijk bij de verzorging van uw kindje betrekken.

Partners worden betrokken in de zorg voor de baby, zoals dit ook past in onze visie op zorg. Partners kunnen altijd gebruik maken van *rooming-in*.

Op de kamer bevindt zich een klapper met uitgebreide informatie, onder andere over borstvoeding en flesvoeding.

Uw baby blijft altijd, dag en nacht, bij u op de kamer naast uw bed.

Hygiëne

Uit oogpunt van hygiëne adviseren wij u bij de verzorging van uw kindje uw horloge, ringen en armbanden af te doen en uw handen en onderarmen met zeep te wassen en daarna nog handenalkohol te gebruiken.

Foto en video

Uiteraard kunt u ook foto's of video- maken van uw kind. Het gebruik van een flitser is geen bezwaar.

Op de afdeling wordt Video Interactie Begeleiding toegepast (VIB), het is mogelijk dat u hiervoor benaderd wordt.

Op de 5de dag wordt bij uw kindje de zogenaamde **hielprik** gedaan. Het bloed wordt onderzocht op een aantal zeldzame, maar ernstige aandoeningen. Meer informatie vindt u op: www.rivm.nl/hielprik.

Baby's die vóór de 5de dag naar huis gaan, worden thuis geprikt door een medewerker van het kraamcentrum. Zij neemt ook een **gehoortest** af.

Wanneer u met ontslag gaat, geeft de secretaresse dit door aan de centrale ent-administratie. Als de hielprik in het ziekenhuis plaatsvindt, wordt alsnog op een later tijdstip de gehoortest thuis afgenomen.

Alle **kosten** van de bevalling, op grond van medische indicatie, zijn voor rekening van de zorgverzekering. Met uitzondering van het eigen risico. Zorg er wel voor dat u aanvullend verzekerd bent.

Als uw kindje na de geboorte nog in het ziekenhuis moet blijven, mag u indien er plek is tot maximaal 10 dagen in het ziekenhuis bij uw kindje blijven. Vraag dit na bij uw eigen zorgverzekeraar.

Couveuse nazorg is afhankelijk van uw specifieke situatie. Vraag dit na bij u verzekering of u hiervoor in aanmerking komt.

Indien u met **ontslag** mag, kunt u 's morgens vanaf 9.00 uur naar huis gaan (mits er niet op laboratoriumuitslagen hoeft worden gewacht). Dit om een goede aansluiting met de kraamzorg thuis te bewerkstelligen.

Als u bent bevallen kan uw partner die dag contact opnemen met het kraamcentrum (of een andere instantie waar u uw kraamhulp heeft geregeld). Uw partner kan het kraamcentrum informeren over de bevalling en eventueel ontslag.

Indien u vanuit de couveusesuite of couveusekamer naar huis mag regelt de kinderverpleegkundige het ontslag van uw kindje. Een verpleegkundige of kraamverzorgende geeft u de ontslagpapieren en neemt deze samen met u door. Tijdens dit **ontslaggesprek** krijgt u ook een patiënttevredenheidsonderzoek

(vragenlijst) uitgereikt. En, indien van toepassing, een vragenlijst over de borstvoeding. Wij vragen u met klem om deze zorgvuldig in te vullen en onder antwoordnummer te retourneren. Want ons motto is: "Zorg kan altijd beter!".

Vragen die u nog heeft kunt u tijdens het ontslaggesprek stellen.

Uw kindje dient op de burgerlijke stand van de gemeente Roermond **aangegeven** te worden (ook wanneer u niet in Roermond woont). Dit moet binnen 3 werkdagen gebeuren, de geboortedag niet meegeteld. Ook tellen het weekend en feestdagen niet mee. Voor aangifte gaat u naar het *Stadskantoor*. Het adres is Kazerneplein 7, 6041 TG Roermond. Telefoon (0475) 140475.

Telefonisch kunt u een afspraak maken bij de ambtenaar van de burgerlijke stand (0475) 359535.

Online kan dit via burgerlijkestand@roermond.nl.

U heeft nodig:

- paspoort of identiteitsbewijs;
- trouwboekje of akte van erkenning (als uw kindje voor de geboorte is erkend);
- datum en tijd van geboorte;
- namen van het kind.

Vergeet u vooral niet uw kindje bij uw **zorgverzekering** aan te melden.

Indien u met ontslag mag vindt er een overdracht plaats naar de eerstelijns verloskundige en de kraamzorg.

Tot slot willen we nog een verwachting uitspreken.

Wij stellen het op prijs dat u begrip heeft wanneer u bijvoorbeeld langer moet wachten dan u van ons gewend bent. Dat we respectvol met elkaar kunnen omgaan. Ook als we door een samenloop van omstandigheden prioriteiten moeten stellen voor de beste zorg voor moeder en kind.

Rest ons nog om u namens het hele team een fijne zwangerschap en een voorspoedige bevalling te wensen. Wij hopen dat u een prettig verblijf bij ons in het Moeder & Kind Centrum heeft.

Patiënteninformatie

In de folder 'Prematuriteit/dysmaturiteit' kunt u meer lezen over de behandeling van kindjes die te vroeg geboren zijn of geboren zijn met een te laag gewicht. Deze folder is verkrijgbaar op de afdeling.

Verder is er een Vereniging voor Ouders van

Couveusekinderen (VOC)

Adres: Postbus 1024

2260 BA Leidschendam

Tel: (070) 386 25 35

E-mail: info@couveuseouders.nl

Website: www.couveuseouders.nl

Bij de VOC kunt u ook prematuren fopspenen bestellen.

En de Nederlandse Vereniging voor Ouders van Meerlingen (NVOM), Tel: (036) 531 80 54

E-mail: info@nvom.nl

Website: www.nvom.nl

Klachten

Met vragen, suggesties en klachten kunt u terecht bij de verpleegkundigen of bij de teamleider.

Heeft u klachten of problemen over de behandeling, bespreek die dan zo mogelijk met de daarvoor verantwoordelijke persoon (specialist of afdelingsmanager). Zij zijn bereid om samen met u naar een oplossing te zoeken.

Specialisten op onze afdeling

Gynaecologen:

M.G.M. Bergmans
C. Lardenoije
M.W.G. Moonen-Delarue
R.J.A.B. Mulder
C. Wingen
I. Zwaan

Kinderartsen:

J.H. Hanekom
T. Hubregtse
R. Jonkers
C. Leidel
S. Potgieter
J. Raaijmakers

Telefoonnummer Moeder & Kind Centrum, neonatologie: (0475) 382450 of 382451.

Telefoonnummer Moeder & Kind Centrum:

- Obstetrie-verloskamers: (0475) 382345
- Kraamsuites: (0475) 382244

Laurentius Ziekenhuis
Mgr. Driessenstraat 6
6043 CV Roermond
www.lzr.nl

Patiëntencommunicatie Laurentius ziekenhuis
14282010 - Gynaecologie - november 2017